

indicating the general and specific criteria; 5) logistics forensic examination and reimbursement of expenses of expert formulation problems.

Based on the empirical data, the results of the judicial and investigative practice, the experience of Ukraine law enforcement agencies to investigate crimes investigated categories defined by the complex forensic examination, which should be administered in this category of criminal proceedings: 1) Judicial examination for definition of the crime; 2) Judicial expertise related to research a person suspected; 3) Legal expertise related to research traces formed in the interaction of material bodies of any physical nature.

Shows the scientific and methodical approach to the study of substances of unknown nature for the purpose of diagnosis and investigation of narcotics, psychotropic substances in mixtures. Been position concerning the possibility of improving the procedure of classifying psychoactive substance of unknown origin categorized analogues of narcotic drugs and psychotropic substances.

Key words: *crimes related to narcotic drugs, psychotropic substances, precursors, investigation, expertise forensics.*

УДК 343.37:334.72

В.В. Лисенко,
Г.М. Курілов

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано сучасний стан, який склався в Україні з поширенням підроблених та фальсифікованих товарів. Визначено умови, що сприяють поширенню незаконного обігу товарів та запропоновано шляхи протидії правопорушенням.

Ключові слова: *незаконний обіг товарів; фальсифікація товарів; підробка товарів; умови, що сприяють поширенню незаконного обігу товарів; шляхи протидії вчинення незаконного обігу товарів.*

Постановка проблеми. Останнім часом в Україні запроваджуються сучасні технології виробництва товарів, більше уваги приділяється якості продукції та її безпечності для споживання, але залишається багато невіршених проблем як організаційного, нормативно-правового, так і технологічного характеру. До процесу виробництва та реалізації товарів споживачам долучилася значна кількість суб'єктів господарювання, які в більшості випадків, не мають ні досвіду роботи, ні матеріальних, ні технічних можливостей для виробництва, зберігання та реалізації товарів споживачам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За останні роки в Україні захищено кандидатські дисертації (Швель Н.Л. (2003 р.), Берзін П.С. (2004 р.), Тропін В.В. (2004 р.), Мінаєв М.М. (2005 р.) Кириченко І.В (2009 р.), Кравченко А.Г. (2010 р.), які стосувалися проблем кримінальної відповідаль-

ності за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту піддакцизних товарів; проблем методики розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням прав споживачів; особливостей запобігання злочинам у сфері обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів; організаційно-правовим основам діяльності податкової міліції України у сфері боротьби з незаконним обігом товарів тощо. Проте поглибленому комплексному вивченню питань виявлення злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним обігом товарів в Україні достатньої уваги у наукових дослідженнях не було приділено.

Виклад основного матеріалу. Виробником продукції (товарів), відповідно до п. 4 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» є суб'єкт господарювання, який: виробляє товар або заявляє про себе як про виробника товару чи про виготовлення такого товару на замовлення, розміщуючи на товарі та/або на упаковці чи супровідних документах, що разом з товаром передаються споживачеві, своє найменування (ім'я), торговельну марку або інший елемент, який ідентифікує такого суб'єкта господарювання; або імпортує товар.

Відповідно до вимог чинного законодавства про захист прав споживачів виробник має дотримуватися встановлених вимог щодо належної якості товарів, їх стандартизації. Товари мають відповідати вимогам, установленим у нормативно-правових актах і нормативних документах та особливостям безпечного технологічного процесу її виготовлення. Виготовлені товари (продукція) мають характеризуватися відсутністю будь-якого ризику для життя, здоров'я, майна споживача й навколишнього природного середовища при звичайних умовах використання (споживання), зберігання, транспортування, виготовлення й утилізації продукції.

В Україні проведена певна робота на державному рівні стосовно захисту прав споживачів та контролю за обігом товарів. За останні роки зусилля на державному рівні спрямовувалися на створення відповідних умов для функціонування в органах місцевого самоврядування структурних підрозділів із питань захисту прав споживачів, перевірки ходу реалізації товарів споживачам, дотримання стандартів виготовлення та безпечності продукції для споживачів, особливо в періоди, найбільш ризиковані для споживання продукції (літній період). Було розроблено та прийнято ряд законів, інших нормативно-правових актів, адаптованих до вимог законодавства Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів та забезпечення безпечного виробництва товарів. Україна послідовно виконує вимоги міжнародних нормативно-правових документів, які імplementовано до внутрішнього законодавства. Так, виходячи зі змісту Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Керівні принципи для захисту інтересів споживачів» (прийняті 9 квітня 1985 року на 106-му пленарному засіданні Генеральної Асамблеї ООН) Україні в цьому

напрямі необхідно провести комплекс заходів щодо забезпечення захисту споживачів від шкоди їхньому здоров'ю й безпеці; сприянню економічним інтересам споживачів і захисту цих інтересів; надання доступу споживачів до відповідної інформації, необхідної для компетентного вибору відповідно до індивідуальних запитів і потреб; забезпечення відповідної освіти споживачів; створення ефективних процедур розгляду скарг споживачів тощо.

У цьому напрямі варто враховувати позитивний досвід країн Європейського Союзу, які на рівні нормативно-правового забезпечення, технічного регулювання гарантій безпечності продукції та послуг й контролю за діяльністю щодо якості продукції, створили систему позасудового та судового розгляду скарг споживачів. Особливу увагу було сконцентровано на забезпеченні реального захисту прав споживача від небезпечних, шкідливих для здоров'я товарів та неякісних послуг. Їх реалізацію, перш за все, було забезпечено наданням споживачам товарів достатньої й об'єктивної інформації про продукцію, товари та їх вміст, відповідно до якої споживач зможе приймати свідоме та об'єктивне рішення про їх вибір та подальше споживання.

Водночас аналіз практики контролюючих та правоохоронних органів щодо порушень чинного законодавства, виявлених на споживчому ринку України, свідчить про те, що майже у 90% від загальної кількості перевірених суб'єктів господарювання було встановлено порушення щодо невідповідності існуючим нормам та стандартам при виробництві та реалізації товарів. Споживчий ринок в Україні насичений підробками, сурогатами, неякісними, фальсифікованими та небезпечними для здоров'я людей товарами, здебільшого, харчовими продуктами, алкогольними напоями, лікарськими препаратами. Держава не забезпечує належної реалізації та захисту прав споживачів на отримання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товари, роботи та послуги.

Поряд із легальним виробництвом товарів, продукції в Україні, як і в інших країнах, існує потужний ринок фальсифікату, підробок товарів та продукції. Наведені нижче приклади свідчать про значне поширення в усіх сферах фальсифікації та підробки товарів в Україні. Так, суб'єктом господарювання здійснювався продаж товарів, на яких було відображено позначення торговельної марки «Lipton», схоже настільки, що їх можна сплутати та призвести до змішування діяльності господарюючих суб'єктів, які виготовляють або розповсюджують такі товари [1], виробництво та продаж контрафактних пристроїв для економії палива з нанесеними на них позначками «Super Ful Max», які було підроблено [2], продукції відомих торгових марок «Adidas», «Nike», «Puma» та «Reebok» [3], туалетного паперу з використанням знаку для товарів та

послуг «Обухів 65» [4], смаженого соняшникового насіння [5], засобу для пом'якшення води «CALGON» [6]тощо.

Чинне законодавство (п. 13 ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів») належну якість товару, роботи або послуги визначає як властивість продукції, яка відповідає вимогам, установленим для цієї категорії продукції в нормативно-правових актах і нормативних документах, та умовам договору зі споживачем. При цьому п. 26 ст.1 згаданого вище Закону наводить зміст фальсифікованої продукції як продукції, виготовленої з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи.

Значне поширення обсягів незаконного обігу товарів в Україні пов'язано, перш за все, із отриманням значних прибутків, можливістю ведення господарської діяльності позаіснуючим обліком та існуючим порядком її організації, можливістю ухилення від сплати податків, звільнення від необхідності дотримуватися встановлених вимог щодо технології виробництва продукції, її зберігання тощо.

Україна займає одне із чільних місць в «антирейтингу» із підробки та фальсифікації продукції, оскільки на її території підробляють значну кількість товарів відомих виробників, виробляють значну кількість промислових та продовольчих товарів поза офіційним виробництвом та обліком. Україна є одним зі світових лідерів щодо незаконного виробництва та нелегального розповсюдження комп'ютерного програмного забезпечення, об'єктів права інтелектуальної власності, незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, підробки товарів відомих торгових марок тощо. Практика правоохоронних органів свідчить про те, що на території України незаконно виробляють значні обсяги тютюнових виробів відомих торгових марок та нелегально експортують у країни Євросоюзу [7-9].

Виготовлення та незаконний обіг фальсифікованих товарів характеризується отриманням значних тіньових прибутків. Під час огляду підпільного виробництва було виявлено промислове обладнання, вилучено близько 160 тисяч штук фальшивих акцизних марок, 5 тонн спирту, 600 ящиків готової продукції й майже 40 тисяч підготовлених пляшок у поліетиленовій упаковці [10].

Незаконний обіг товарів характеризується високим ступенем латентності. Це, відповідним чином, впливає на встановлення дійсного рівня тіньової економіки в даному сегменті. Складність у встановленні дійсних обсягів незаконного обігу товарів в Україні викликано прихованим характером злочинної діяльності, використанням для фальсифікації товарів, продукції легальних форм господарської діяльності та недооцінка впливу незаконного обігу товарів на здоров'я населення, спричи-

нення матеріальних збитків легальним суб'єктам господарювання та державним інтересам.

Головними складовими надійного захисту прав споживачів є система стандартизації (підвищення ступеня відповідності продукції, процесів та послуг їх функціональному призначенню), метрології (практичні аспекти вимірювань у всіх галузях науки й техніки), сертифікації (документальне засвідчення відповідності продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам).

Головним спрямуванням діяльності контролюючих та правоохоронних органів щодо захисту прав споживачів, протидії фальсифікації й підробленню товарів та в цілому незаконному обігу товарів є створення сприятливих умов для насичення споживчого ринку якісними та безпечними товарами (роботами, послугами), підвищення рівня захисту здоров'я та безпеки споживачів, удосконалення законодавства України із захисту прав споживачів, його адаптація до законодавства ЄС.

Чинне законодавство про захист прав споживачів визначає обов'язковий перелік відомостей про товари (роботи, послуги), які повинна містити інформація при їх реалізації, а саме: назву товару; зазначення нормативних документів, вимогам яких повинні відповідати вітчизняні товари (роботи, послуги); інформацію про основні властивості товарів (робіт, послуг), а щодо продуктів харчування – про склад (уключаючи перелік використаної в процесі їх виготовлення сировини, у тому числі харчових добавок), номінальну кількість (масу, об'єм тощо), харчову та енергетичну цінність, умови використання та застереження щодо вживання їх окремими категоріями споживачів, а також іншу інформацію, що поширюється на конкретний продукт; відомості про вміст шкідливих для здоров'я речовин порівняно з вимогами нормативно-правових актів та нормативних документів і протипоказання щодо застосування; позначку про застосування генної інженерії під час виготовлення товарів; дані про ціну (тариф), умови та правила придбання товарів (виконання робіт, надання послуг); дату виготовлення; відомості про умови зберігання; гарантійні зобов'язання виробника (виконавця); правила та умови ефективного й безпечного використання товарів (робіт, послуг); термін придатності (служби) товарів (робіт, послуг), відомості про необхідні дії споживача після його закінчення, а також про можливі наслідки в разі невиконання цих дій; найменування та адресу виробника (виконавця, продавця) і підприємства, яке здійснює його функції щодо прийняття претензій від споживача, а також проводить ремонт і технічне обслуговування.

Якщо товари (роботи, послуги), відповідно до чинного законодавства, підлягають обов'язковій сертифікації, споживачеві має надаватися інформація про їх сертифікацію. У разі виробництва товарів (продукції),

небезпечних для життя, здоров'я споживача – виробник (продавець) зобов'язаний довести до відома споживача таких товарів (продукції) відповідну інформацію та про можливі наслідки їх впливу в разі споживання (застосування).

Контроль за діяльністю виробників продукції, особливо продуктів харчування, є необхідним на сучасному етапі, урахувавши ставлення виробників до дотримання встановлених вимог сертифікації та необхідності дотримання вимог технологічного процесу. Про необхідність жорсткого контролю за виробниками продуктів харчування та їх якості свідчить інформація окремих проведених спеціальних досліджень. Так, фахівці першого в Харківській області відділення молекулярно-генетичних випробувань харчової продукції та продовольчої сировини виявили генетично модифіковані організми (ГМО) в 3,5 % від загальної кількості перевірених зразків харчової продукції. В окремих перевірених зразках (0,6 %) містилося понад 0,9 % генетично модифікованої ДНК. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 468 від 13 травня 2009 року «Про затвердження Порядку етикетування харчових продуктів, які містять генетично модифіковані організми або вироблені з їх використанням та вводяться в обіг» [11] така продукція має містити на упаковці вказівку на наявність генетично модифікованих організмів (ГМО). Перевищений вміст ГМО із перевірених харчових продуктів містили, зокрема м'ясні вироби, м'ясні напівфабрикати, ковбаси, харчові добавки, соя і кукурудза, сухі сніданки, крупи, борошно, пшениця тощо [12].

Важливим у протидії незаконному обігу товарів, їх підробки та фальсифікації є також посилення відповідальності за підробку лікарських препаратів та встановлення кримінальної відповідальності (ст. 321-1 КК України «Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів»). Окрім цього, важливим кроком у цьому напрямі є заборона продажу лікарських препаратів, використовуючи мережу Інтернет.

На виконання вимог чинного законодавства, яке врегульовує питання державного ринкового нагляду й контролю нехарчової продукції, останнім часом, контролюючі органи вжили заходи щодо створення відповідної автоматизованої інформаційної системи ринкового нагляду. Планується, що така система працюватиме в режимі автоматизованого електронного обміну інформацією між органами державного ринкового нагляду, митними органами щодо продукції, яка не відповідає встановленим вимогам або становить серйозний ризик для здоров'я споживачів продукції. Створення та функціонування такої інформаційної системи дозволить контролюючим та правоохоронним органам учасно вжити заходів для попередження потрапляння небезпечної для споживачів продукції на споживчий ринок України. Для громадськості також має бути створено систему оперативного взаємного сповіщення про продукцію,

яка може загрозувати життю й здоров'ю людини. Планується на державному рівні забезпечити безкоштовний доступ до відомостей, які містяться в системі оперативного сповіщення про безпечність продукції. Система міститиме відомості, які дають змогу ідентифікувати відповідну продукцію – фотографія товару в ракурсах, повний опис ризику, який становить продукція, результат експертизи зразків такої продукції та інша важлива для споживачів інформація [13].

Протидія незаконному обігу товарів, їх підробки та фальсифікації є надзвичайно актуальною проблемою сьогодення та вимагає комплексного підходу й участі в цьому процесі не лише держави, її контролюючих і правоохоронних органів, а також недержавних організацій, громадських організацій та широких верств населення.

Назріла нагальна необхідність прийняття спеціальної державної програми, яка б визначала порядок діяльності правоохоронних органів щодо протидії незаконному обігу товарів, їх взаємодії між собою та відповідних статей бюджетного фінансування такої діяльності. Держава має усвідомити, що проблема протидії незаконному обігу товарів – це не лише недоотримані податки до державного бюджету. Це також створення та забезпечення рівних умов підприємницької діяльності для всіх суб'єктів, що беруть участь у цьому процесі, а також довіра суб'єктів господарювання до політики держави в зазначеному напрямі. Але найважливішим – є забезпечення безпечної життєдіяльності населення України, забезпечення здоров'я нації та убезпечення громадян від шкідливої, небезпечної для здоров'я продукції. При цьому всі заходи державних органів у даному напрямі мають супроводжуватися відповідним нормативно-правовим забезпеченням, розробкою спеціальних державних програм.

Підлягає розробці та прийняттю відповідна урядова програма щодо особливостей державного контролю за якістю виробництва суб'єктами господарювання та реалізації товарів споживачам, протидії державними органами підробці та фальсифікації продуктів харчування, лікарських засобів, нафтопродуктів, товарів, що пов'язані з інтелектуальною власністю та інших товарів, а також проведення комплексу заходів щодо забезпечення здоров'я населення України.

Нагальною є потреба щодо створення достатньої кількості відповідних державних лабораторій з контролю за якістю товарів, обладнаних сучасними технічними засобами, які б дозволили здійснювати контроль за якістю реалізованої продукції, проводити миттєве дослідження окремих видів продукції та забезпечувати об'єктивність проведених досліджень. Отримана інформація вказаних лабораторій дослідження якості продукції підлягає узагальненню та з використанням спеціально створеної автоматизованої інформаційно-пошукової системи має використовуватися для протидії незаконному обігу товарів за окремими

встановленими ознаками на всій території України відповідними лабораторіями, співробітниками контролюючих та правоохоронних органів. Установлення за результатами проведених експертних досліджень фактів обігу недоброякісної продукції може бути використано в інших регіонах України для можливого становлення аналогічної підробленої, сфальсифікованої продукції.

Важливим напрямом удосконалення протидії обігу неякісної, підробленої, сфальсифікованої продукції має відповідне нормативно-правове супроводження процесу виготовлення товарів, продукції в Україні. На державному рівні мають бути розроблені та затверджені сучасні державні стандарти, які мають бути визначальними в процесі виготовлення товарів, продукції та мінімізувати факти виготовлення товарів, продукції лише на підставі технічних умов виробника продукції. Зазначене дозволить чітко визначити окремі показники технологічного процесу виготовлення продукції, мінімізує використання у виробничому процесі шкідливих для здоров'я складових продукції та сировини. Наявність зазначених державних стандартів дозволить здійснювати контроль за виробництвом продукції на належному рівні та однаково на всій території України. Наявність єдиних державних стандартів виготовлення продукції мінімізує «самодіяльність» виробника та створює умови підвищення виробниками якості продукції.

Розвиток сучасних технологій вимагає створення відповідного програмного забезпечення з контролю за маркуванням та обігом товарів на загальнонаціональному рівні на всій території України, яке б дозволило встановлювати серед загального обсягу обігу товарів підроблену та сфальсифіковану продукцію.

Висновки. Уведення відповідного загальнонаціонального маркування продукції потребує комплексу заходів та забезпечення торгових мереж відповідним технічним обладнанням, яке б дозволяло встановлювати за спеціальним маркуванням виробника продукції та її відповідний обіг на території України. Створення такого маркування продукції дозволить здійснювати контроль за рухом товарів на належному рівні та в автоматичному режимі встановлювати факти надходження до торгової мережі підробленої, сфальсифікованої продукції. У цьому разі першочерговим має бути впроваджено спеціальне маркування продукції та товарів, які найчастіше підробляються та фальсифікуються. Це стосується продуктів харчування, питної води, лікарських препаратів, парфумерії.

Важливим у процесі забезпечення ефективної протидії незаконному обігу товарів, їх підробкам та фальсифікації є використання можливостей засобів масової інформації (телебачення, друковані засоби масової інформації, глобальна мережа Інтернет тощо) для доведення до відома споживачів продукції повідомлень про встанов-

лені факти фальсифікації та підробки товарів, інформації щодо недопущення вживання тієї чи іншої продукції, яка може спричинити шкоду здоров'ю. Через засоби масової інформації необхідно доводити до відома споживачів інформацію про ознаки, за якими можливо встановлення підробленої чи сфальсифікованої продукції. Виконання зазначених вище заходів, певною мірою, дозволить здійснювати вплив на такий потужний сегмент тіньової економіки як незаконний обіг товарів та поступово мінімізувати його вплив на споживчий ринок товарів в Україні.

Використані джерела:

1. Справа №1-292/10. Вирок Київського районного суду м. Полтави.
2. Справа № 0907/1-613/2011 р. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області (провадження № 1/0907/108/2012 р.).
3. Справа № 1-207/11 р. Вирок Іршавського районного суду Закарпатської області.
4. Справа № 2601/7226/12. Вирок Голосіївського районного суду м. Києва (провадження №1п/2601/176/12).
5. Справа № 1-191/11 р. Вирок Автозаводського районного суду м. Кременчука Полтавської області.
6. Справа № 1-82 2009 р. Вирок Садгірського районного суду м. Чернівці.
7. На Буковині вилучено велику партію контрафактних цигарок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/article?art_id=156212&cat_id=39574. – Загол. з титул. екрана.
8. ЄС утрачає мільярди через контрабанду цигарок. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com/uk>. – Загол. з титул. екрана.
9. Контрабандні цигарки доставляли в Євросоюз по підземному тунелю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tsn.ua/ukrayina/kontrabandni-cigarki-dostavlyali-v-yevrosoyuz-po-pidzemnomu-tunelyu.html>. – Загол. з титул. екрана.
10. По Україні катався кочовий цех з виробництва «лівої» горілки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unian.net/ukr/news/493983-po-ukrajini-katavsya-kochoviy-tseh-z-virobnitstva-livoji-gorilki.html>. – Загол. з титул. екрана.
11. Про затвердження Порядку етикетування харчових продуктів, які містять генетично модифіковані організми або вироблені з їх використанням та вводяться в обіг : Постанова Кабінету Міністрів України: № 468 від 13 травня 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/468-2009-%D0%BF>. – Загол. з титул. екрана.
12. В українських харчах виявлено ГМО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2010/10/14/251816/>. – Загол. з титул. екрана.
13. Прес-служба Міністерства економічного розвитку й торгівлі України: Мінекономрозвитку посилює нагляд за якістю продукції, що реалізовується

на вітчизняному ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244937780&cat_id=244277212. – Загол. з титул. екрана.

Лысенко В.В., Курилов Г.М. Проблемы противодействия незаконному обороту товаров в Украине

В статье проанализировано современное состояние, сложившееся в Украине с распространением поддельных и фальсифицированных товаров. Определены условия, способствующие распространению незаконного оборота товаров и предложены пути противодействия правонарушениям.

Ключевые слова: *незаконный оборот товаров; фальсификация товаров; подделка товаров; условия, способствующие распространению незаконного оборота товаров; пути противодействия совершению незаконного оборота товаров.*

Lysenko V.V., Kulikov G.M. Problems of counteraction to illegal circulation of goods in Ukraine

Trafficking of illicit goods and counterfeiting is a major problem in Ukraine. It causes tax noncompliance, unequal conditions for business, lowers the level of trust to governmental policy, can harm public life and health.

According to police statistics big amounts of counterfeit cigarettes that are produced on the territory Ukraine are sold in EU. Also police frequently detects the cases of forgery of famous brands such as Lipton, Adidas, Nike, Puma, Reebok, Calgon, etc.

The paper is an analysis of the main steps that Ukrainian government should take to decrease the level of trafficking on illicit goods and counterfeiting. The author proposes such steps as.

The first step should be the creation of laws, regulatory requirements, safety standards and a special governmental program. Safety standards should become statutory to all businesses, while right now many companies only use their own technical specifications. Equal safety standards can help to optimize the governmental control for quality of goods over the whole territory of Ukraine.

The next step is a development of special software that controls the marking of products on the state-level and helps to spot the counterfeiting. The statutory marking for products requires retailers to have technical equipment that can control product labels and circulation of products in Ukraine. Such technical equipment can automatically find illicit goods and counterfeiting.

First of all, safety standards and regulatory requirements shall be applied to products that get counterfeited the most such as food, drinking water, medicine, perfumes.

Also the Government should use mass media to inform the citizens about the danger of illicit goods and counterfeiting and how to spot them.

The counterfeit of medicine is a big problem in Ukraine too. The Parliament should change laws and the degree of punishment severity for medicine counterfeiting and to ban the selling of medicine on the Internet.

Key words: trafficking of goods; falsification of goods; counterfeit goods; conditions conducive to the spread of illicit trafficking of goods; ways to counter the commission of illicit trafficking of goods.

УДК 343.983

Р.В. Мельник

**АВТОМАТИЗОВАНА БАЛІСТИЧНА ІНФОРМАЦІЙНА
СИСТЕМА «ТАИС» ЯК ДОПОМОГА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ
ТА РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ**

Розглянуто питання щодо необхідності використання АБІС «ТАИС» у криміналістичних підрозділах МВС України, що дає змогу експертові ефективно працювати з великими базами даних, значно підвищувати якість і достовірність балістичних досліджень, прискорювати перевірку за масивами куль та гільз, вилучених із місць нерозкритих злочинів, занесення до масиву й перевірки вогнепальної зброї, вилученої з незаконного обігу, об'єктів дозволеної системи й табельної зброї ОВС.

Ключові слова: АБІС «ТАИС», кулегільзотека, вогнепальна зброя, пістолети та револьвери «несмертельної дії», саморобна та перероблена з газовой зброя, табельна зброя ОВС, контрольні відстріли зброї громадян, балістичні дослідження, бази даних, обліки.

Постановка проблеми. Конституція України не лише декларує, але й гарантує захист життя людини, її прав і свобод, покладаючи ці функції на державу. «Людина її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1, с. 4].

У руслі гарантування цієї найвищої соціальної цінності політика держави з профілактики й розслідування злочинів має особливе значення. Зазвичай будь-який злочин – це система дій, яка спрямована на реалізацію злочинного наміру, що об'єктивно обумовлює певні наслідки, у тому числі зміни в матеріальній обстановці місця події. У таких вимірах, у вигляді різноманітних матеріальних слідів злочину, відображається значна за обсягом і досить змістовна інформація стосовно особи, яка вчинила злочин, і обставин його вчинення. Значущість такої інформації в розкритті та розслідуванні злочинів неодноразово підкреслювалося багатьма вченими.

Одним із найнебезпечніших і найпоширеніших у сьогоденні криміналістичній ситуації злочинів є вбивства з використанням вогнепальної зброї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретичних проблем криміналістики та судової експертизи зробили вчені-криміналісти України та інших держав: Т.В. Авер'янова, І.А. Алієв, Л.Ю. Ароцкер, О.Ф. Аубакіров, Р.С. Белкін, В.В. Бірюков,